

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LXXXII. De ministris huius sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

QVAESTIO LXXXII.

De ministro huius sacramenti; in decem articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de ministro huius sacramenti.

CIRCA primum quaruntur decem.

Primo, Vtrum consecrare hoc sacramentum sit proprium sacerdotis.

Secundo, Vtrum plures sacerdotes simul possint eandem hostiam consecrare.

Tertio, Vtrum dispensatio huius sacramenti pertineat ad solum sacerdotem.

Quarto, Vtrum liceat sacerdoti consecranti a communione abstinere.

Quinto, Vtrum sacerdos peccator possit consecrare hoc sacramentum.

Sexto, Vtrum missa mali sacerdotis minus valeat, quam boni.

Septimo, Vtrum haeretici schismatici, vel excommunicati possint consecrare hoc sacramentum.

Octauo, Vtrum degradati.

Nono, Vtrum peccent, a talibus communionem recipientes.

Decimo, Vtrum liceat sacerdoti omnino a celebratione abstinere.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum consecratio huius sacramenti sit propria sacerdotis.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod consecratio huius sacramenti non sit propria sacerdotis. Dicitur enim supra, quod hoc sacramentum consecratur virtute verborum, quae sunt forma huius sacramenti: sed illa verba non mutantur, siue dicantur a sacerdote, siue a quocumque alio: ergo videtur, quod non solus sacerdos, sed etiam quilibet alius possit hoc sacramentum consecrare.

1. Praeterea. Sacerdos hoc sacramentum consecrat in persona Christi: sed laicus sanctus est vnicus Christus per charitatem: ergo videtur, quod etiam laicus possit hoc sacramentum consecrare: vnde & Chrysostomus dicit super Matth. quod omnis sanctus est sacerdos.

2. Praeterea. Sicut baptismus ordinatur ad hominum salutem, ita & hoc sacramentum, sicut ex supradictis patet: sed etiam laicus potest baptizare, vnde supra dictum est: non ergo est proprium sacerdotis consecrare hoc sacramentum.

3. Praeterea. Hoc sacramentum perficitur in consecratione materiae: sed alias materias consecrare, siue chrisma, & oleum sanctum, & oleum benedictum, pertinet ad solum episcopum: quarum tamen consecratio non est tantae dignitatis, sicut consecratio eucharistiae, in qua est totus Christus: ergo non est proprium sacerdotis, sed solum episcopi, hoc sacramentum consecrare.

SED CONTRA est, quod Isidorus dicit in quadam epistola, & habetur in decretis. Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis, & sanguinis Domini in altari Dei consecrare.

RESPOND. Dicendum, quod (sicut supra dictum est) hoc sacramentum est tantae dignitatis, quod non conficitur nisi in persona Christi. Quicumque

Autem aliquid agit in persona alterius, oportet hoc fieri per potestatem ab illo concessam: sicut autem baptizato conceditur a Christo potestas sumendi hoc sacramentum, ita sacerdoti, cum ordinatur, confertur potestas hoc sacramentum consecrandi in persona Christi. Per hoc enim ponitur in gradu eorum, quibus dictum est a Domino, hoc facite in meam commemorationem. Et ideo dicendum est, quod proprium est sacerdotum consecrare hoc sacramentum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod virtus sacramentalis in pluribus consistit, & non in vno tantum, sicut virtus baptismi consistit in ipsis verbis, & in aqua: vnde & virtus consecratiua non solum consistit in ipsis verbis, sed etiam in potestate sacerdoti tradita in sua consecratione, & ordinatione, cum ei dicitur ab episcopo. Accipe potestatem offerendi in ecclesia sacrificium, tam pro viuus, quam pro mortuis. Nam & virtus instrumentalis in pluribus instrumentis consistit, per quae agit principale agens.

AD SECUNDUM dicendum, quod laicus iustus vnus est Christo vnione spirituali per fidem, & charitatem, non autem per sacramentalem potestatem. Et ideo habet spirituale sacerdotium ad offerendum spirituales hostias, de quibus dicitur in Psal. 50. Sacrificium Deo spiritus contribulatus, & Rom. 12. Exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem: vnde & 1. Pet. 2. dicitur: sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias.

AD TERTIUM dicendum, quod perceptio huius sacramenti non est tantae necessitatis, sicut perceptio baptismi, vt ex supradictis patet. Et ideo licet in necessitatis articulo laicus possit baptizare, non tamen potest hoc sacramentum consecrare.

AD QVARTUM dicendum, quod episcopus accipit potestatem, vt agat in persona Christi super corpus eius mysticum, id est super ecclesiam. Quam quidem potestatem non accipit sacerdos in sua consecratione, licet possit eam habere ex episcopi commissione. Et ideo ea, quae non pertinent ad dispositionem corporis mystici, non reseruantur episcopo, sicut consecratio huius sacramenti. Ad episcopum vero pertinet tradere non solum populo, sed etiam sacerdotibus ea, ex quibus possunt propriis officijs vti. Et quia benedictio chrismae, & olei sancti, & olei infirmorum, & aliorum, quae consecrantur (pura altaris, ecclesiae, vestium, & vasorum) praestat quandam idoneitatem ad sacramenta perficienda, quae pertinent ad officium sacerdotum, ideo tales consecrationes episcopo reseruantur, tamquam principi totius ecclesiastici ordinis.

ARTICVLVS II.

Vtrum plures sacerdotes possint vnanimiter, & eandem hostiam consecrare.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod plures sacerdotes non possint vnanimiter, & eandem hostiam consecrare. Dicitur enim supra, quod plures non possunt simul vnus baptizare: sed non minor vis est sacerdotis consecrantis, quam hominis baptizantis: ergo et non possunt simul

Tertia S. Thomae.

Q. praec. art. 12. ad 2. & q. 73. art. 3.

Super Quaest. 82. Articulum 2.

In ar. 2. q. 82. circa pluralitatem simul concelebrantium. Du randus occurrit in 4. dist. 13. contrarius valde hunc pluralitatis, & rationibus, & auctoritatibus pro ea. Putat enim quod consuetudo ista est periculosa, & magis e abolenda, quam seruanda. Constat autem ratione in litera: b. Auctore allata ab Inno centio

4. di. 13. q. 1. art. 2. q. 2.

Q. 67. art. 6.

centio sumptam de consecratione Apostolorum cum Christo. Feruntur nulla est questio reiterationis: tum quia statutum hoc est quodammodo impossibile, quoniam quamvis etiam minima motu verba unus praesententur antequam aliter terminaret, in reiterationem superfluitatemque incidere: quoniam, ut patet ex lupradictis, in instanti fit consecratio seu consecratio.

¶ Quocirca duabus existentibus opinionibus, extremis de hac pluralitate, altera Innocentij, qua sequitur Auctor: altera Duran. totaliter contraria. & pro via Innocentij maxime vrger antiqua consuetudo plurium ecclesiarum, & specialiter Romana: pro via autem Durandi ratio vrger videtur: nam scilicet veritatem ratio de consecrationibus discipulis Christo, potius adaptatio, quam ratio est, quum ipsi non consecrauerint. Et similiter, quod verba consecrationis dicta ante vel post instantem, quo eadem complentur ab episcopo, referantur ad illud idem instans, voluntarie dicitur: meminisse, n. oportet, quod dum tractaretur de pluribus baptizantibus unum, viroque, dicitur, & abluente, conclusum est quod si non simul baptizant, primus solus baptizat. Et similiter hic dicendum est, si scilicet rectam rationem iudicandum est.

Tra. 26. in Io. 10. 9.

Ar. preced.

L. 4. de sacro altaris mysterio, c. 25. circa medium.

¶ 2. Præter. Quod potest fieri per unum, superflue fit per multos. In sacramentis autem nihil debet esse superfluum. cum ergo unus sufficiat ad consecrandum, ut, quod plures non possint unam hostiam consecrare.

¶ 3. præter. Sicut dicit Augustinus super Ioan. hoc sacramentum est sacramentum unitatis: sed contrarium unitati esse videtur multitudo. ergo non videtur conueniens esse huic sacramento, quod plures sacerdotes eadem hostiam consecrent.

SED CONTRA est, quod secundum consuetudinem quarundam ecclesiarum, sacerdotes, cum de nouo ordinantur, cocelebrant episcopo ordinanti.

RESPON. Dicendum, quod si sicut dictum est sacerdos, cui ordinatur, constituitur in gradu eorum, qui a Domino acciperunt potestatem consecrandi in cena. Et ideo secundum consuetudinem quarundam ecclesiarum, sicut Apostoli Christo cenanti cenauerunt, ita noui ordinati, episcopo ordinanti cocelebrant. Nec propter hoc iteratur consecratio super eandem hostiam: quia sicut Innocentius dicit, omnium intentio debet ferri ad idem instans consecrationis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus non legitur simul baptizasse cum Apostolis, quando iniunxit eis officium baptizandi: & ideo non est similis ratio.

AD SECUNDUM dicendum, quod si quilibet sacerdotum operaretur in virtute propria, superflueret alij celebrantes, uno sufficienter celebrante: sed quia sacerdos non consecrat nisi in persona Christi, multi autem sunt unum in Christo, ideo non refert utrum per unum, aut per multos hoc sacramentum consecretur: nisi quod oportet ritum ecclesie seruari.

AD TERTIUM dicendum, quod in antiquis tamen Pontificalibus hoc non habetur, tum quia Auctor in litera ex Innocentio 111. expresse satagit ad saluandum verba prolata non simul, dum dicit quod non reiteratur consecratio super eadem materia propter intentionem omnium ad unum instans: ubi nisi supponeret unum prius, & alteri post consecrationis verba dicere, vanus esset labor, & recursus ad intentionem pro eodem instanti: de his enim quæ simul pro-

feruntur nulla est questio reiterationis: tum quia statutum hoc est quodammodo impossibile, quoniam quamvis etiam minima motu verba unus praesententur antequam aliter terminaret, in reiterationem superfluitatemque incidere: quoniam, ut patet ex lupradictis, in instanti fit consecratio seu consecratio.

AD TERTIUM dicendum, quod eucharistia est sacramentum unitatis ecclesiasticæ, quæ attenditur secundum hoc, quod multi sunt unum in Christo.

ARTICVLVS III. Vtrum dispensatio huius sacramenti pertineat solum ad sacerdotem.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod non pertinet solum ad sacerdotem dispensatio huius sacramenti. Sanguis enim Christi non minus pertinet ad hoc sacramentum, quam corpus: sed sanguis Christi dispensatur per diacones: unde & Beatus Laurentius dixit beato Sixto, Experte utrum idoneum ministrum elegeris, cui commisit dominici sanguinis dispensationem. ergo & pari ratione dispensatio corporis Christi, non pertinet ad solos sacerdotes.

¶ 2. Præter. Sacerdotes constituitur ministri sacramentorum: sed hoc sacramentum perficitur in consecratione materia, non in usu, ad quem pertinet dispensatio. ergo videtur, quod non pertinet ad sacerdotem corpus Domini dispensare.

¶ 3. Præter. Dionysius dicit in libro ecclesie hier. quod hoc sacramentum habet perfectiuam virtutem, sicut & christus: sed signare christum baptizatos, non pertinet ad sacerdotem, sed ad episcopum. ergo etiam dispensare hoc sacramentum, pertinet ad episcopum, non ad sacerdotem.

SED CONTRA est, quod dicitur de consec. d. 2. Peruenit ad notitiam nostram, quod quidam presbyteri laico, aut foemina corpus Domini tradunt ad deferendum infirmis. igitur interdicit synodus, ne talis prescriptio ulterius fiat: sed presbyter per semetipsum infirmos communit.

¶ Et scito, quod omnes referre intentionem suam ad instantem unum, quod episcopus consecrat, saluat quidem, quod non formaliter fit reiteratione consecrationis super materia eadem (quia non extinctione hac dicitur verba ut iteretur consecratio) sed non excludit, quin fit iteratio consecrationis materialiter, quia prolatio exterior consecrationis superadditur a post dicentibus, quilibet concelebrat, ut supponunt.

¶ Ex quibus omnibus, tutiorem partem eligendo, duo in facto seruanda sunt, primum est circa prolationem exteriorem, quod quilibet ordinatus seruet ritum illius ecclesie, dicendo totum canonem. Secundum est, circa intentionem, quod non habeat determinate intentionem consecrandi, & similiter non habeat determinate intentionem non consecrandi, sed habeat intentionem debitam: hoc est proponat apud se, intendendo dicere cum ea intentione, qua debeat dicere: sic enim iustissima via omnes ordinati incedunt, & soli episcopo relinquunt intentionem determinatam ad consecrandum, nullas relinquunt difficultatibus, quæstio, dum dubijs existentibus actibus, tutior pars electa est. His enim seruatis, satis fit vtrique opinioni, si tenentur, quod ordinati concelebrant, & tenentur, quod ordinati non concelebrant: sed dicunt tantum.

¶ Et hæc quidem de ordinatis presbyteris. De consecrato autem episcopo seculus dicendum absque dubio est, quoniam Romanum Pontificale antiquum expresse habet, quod consecratori Pontifici celebranti, debet consecratus concelebrare. Et subditur, quod dicitur, & faciat omnia quæ sunt in canone missæ: de his enim dicendum est, quod de facto ambo consecrant eandem materiam simul: quoniam in eodem altari mutuo se expectantes concelebrant: quod non continet difficultatem, aut quasi impossibilitatem, quæ contingit in multitudine presbyterorum, qui simul ordinantur.

Ar. 1. habet quæst.

4. d. 11. c. 2. ar. 1. q. 1. 3. d. 11. c. 1. ar. 1. q. 1. 1. & 2.

Vt habetur in eius legenda.

Ca. 3. ecclesie hier. par. 1. & c. 4.

De consec. d. 2. c. 1. c. peruenit.

Quæst. ad 4.

Super

RESPOND. Dicendum, qd ad sacerdotem pertinet dispensatio corporis Christi propter tria. Primo quod dem, quia (sicut dictum est) ipse consecrat in persona Christi. Ipse autem Christus sicut consecrat corpus suum in cena, ita & alius sumendum dedit, unde sicut ad sacerdotem pertinet consecratio corporis Christi, ita ad eum pertinet dispensatio. Secundo, quia sacerdos constituitur medius inter Deum, & populum: unde sicut ad eum pertinet dona populi Deo offerre, ita ad eum pertinet dona sanctificata diuinitus populo tradere. Tertio, quia in reuerentiam huius sacramenti, a nulla re continetur nisi consecrata: unde & corporale, & calix consecrantur, & similiter manus sacerdotis, ad tangendum hoc sacramentum: unde nulli tangere licet, nisi in necessitate, ut si caderet in terram, uel in aliquo alio necessitatis casu.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd diaconus quasi propinquus ordini sacerdotali, aliquid participat de eius officio, ut scilicet dispenset sanguinem, non autem corpus, nisi in necessitate iubente episcopo, vel presbytero. Primo quidem, quia sanguis Christi continetur in vase, unde non oportet, qd tangatur a dispensante, sicut tangitur corpus Christi. Secundo, quia sanguis designat redemptionem a Christo in populum deriuatam: unde & sanguini admiscetur aqua, quae significat populum. Et quia diaconi sunt inter sacerdotes, & populum, magis conuenit diaconibus dispensatio sanguinis, quam dispensatio corporis.

AD SECUNDUM dicendum, quod eiusdem est hoc sacramentum dispensare, & consecrare, ratione iam dicta. **T**ERTIUM dicendum, qd sicut diaconus in aliquo participat illuminationem virtutem sacerdotis, in quantum dispensat sanguinem, ita sacerdos participat perfectiorem dispensationem episcopi, in quantum dispensat hoc sacramentum, quo perficitur homo secundum se per coparationem ad Christum: alie autem perfectiones, quibus homo perficitur per comparisonem ad alios, episcopo referuntur.

ARTICVLVS IIIII.

Vtrum sacerdos consecrans teneatur sumere hoc sacramentum.

AD QVARTVM sic procedit. **V**trum sacerdos consecrans non teneatur sumere hoc sacramentum. In alijs enim consecrationibus, ille qui consecrat materiam, non vitur ea, sicut episcopus consecrans chrisma, non linitur eodem: sed hoc sacramentum consistit in consecratione materie ergo sacerdos perficiens hoc sacramentum, non necesse habet uti eodem, sed potest licite a sumptione eius abstinere.

Pret. In alijs sacramentis minister non prebet sacramentum sibi ipsi: nullus enim baptizare potest seipsum, ut supra dictum est: sed sicut baptismus ordinate dispensatur, ita & hoc sacramentum ergo sacerdos perficiens hoc sacramentum, non debet ipsum sumere a seipso. **P**ret. Contingit quandoq; qd miraculose corpus Christi in altari apparet sub specie carnis, &

A sanguis sub specie sanguinis, quae non sunt apta cibo, & potui, unde (sicut supra dictum est) propter hoc sub alia specie traduntur, ne sint horrorentibus. ergo sacerdos consecrans, non semper tenetur sumere hoc sacramentum.

SED CONTRA est, quod in Concilio Toletano legitur, & habetur de confid. 2. ca. relatum. Modis omnibus tenendum est, ut quotiescunque sacrificans Corpus Christi, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi in altari immolat, totiens perceptionis corporis, & sanguinis Christi participem se praebeat.

RESPOND. Dicendum, qd (sicut supra dictum est) eucharistia non solum est sacramentum, sed et sacrificium. Quicumque autem sacrificium offert, debet sacrificij fieri particeps: quia exterius sacrificium quod offertur, signum est interioris sacrificij, quo quis seipsum offert Deo, ut Augu. dicit 10. de Ciuit. Dei: unde per hoc, qd participat sacrificio, ostendit ad se sacrificium interius pertinere. Similiter et per hoc, qd sacrificium populo dispensat, ostendit se esse dispensatorem diuinitus, quorum ipse primo debet esse particeps, sicut Dion. dicit in lib. eccle. Hierarch. Et ideo ipse ante sumere debet, quam populo dispenset: unde & in praedicto cap. legitur, quale est sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse dignoscitur? Per hoc autem fit particeps, qd de sacrificio sumit, secundum illud Apostoli 1. Corinth. 10. Nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris? Et ideo necesse est, qd sacerdos quotiescunque consecrat, sumat integrè hoc sacramentum.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd consecratio chrismatum, vel cuiuscumque alterius materiae, non est sacrificium, sicut consecratio eucharistiae, & ideo non est similis ratio.

AD SECUNDUM dicendum, quod sacramentum baptismi perficitur in ipso usu materiae. Et ideo nullus potest baptizare seipsum, quia in sacramento non potest esse idem agens, & patiens: unde nec in hoc sacramento sacerdos consecrat seipsum, sed panem, & vinum, in qua consecratione perficitur sacramentum: usus autem sacramenti est consequenter se habens ad hoc sacramentum, & ideo non est simile.

AD TERTIUM dicendum, qd si miraculose corpus Christi in altari sub specie carnis appareat, aut sanguis sub specie sanguinis, non est sumendum. Dicit enim Hieron. super Leuit. De hac quidem hostia, quae in Christi commemoratione mirabiliter fit, edere licet: de illa uero, quae Christus in ara caeuis obtulit, se nulli edere licet. Nec propter hoc sacerdos transgressor efficitur: quia ea, quae miraculose fiunt, legibus non subduntur. Consultendum tamen esset sacerdoti, quod iterato corpus, & sanguinem Domini consecraret, & sumeret.

ARTICVLVS V.

Vtrum malus sacerdos eucharistiam consecrare possit.

AD QVINTVM sic procedit. **V**trum malus sacerdos eucharistiam consecrare non possit. Dicit enim Hier. super Soph. sacerdotes qui eucharistiae seruiunt, & sanguinem Domini populis diuidunt, impie agunt in lege Christi, putantes eucharistiam precantis facere uerba non uita, & necessaria esse solenne orationem, & sacerdotis merita de qua Tertia S. Tho. M. M. 2 bus

Q. 77. ar. 5. & q. 76. arti. 8.

In conc. Tolet. 5. can. 5. de confid. 2. c. Relatum.

Q. 79. arti. 5. & 7.

Lib. to. ca. 5. tom. 5.

Ca. 7. eccle. hier. declinatio ad h. Eod. can. 5. 12. concilij Tolet.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Referunt ad confid. ad ca. De hac.

4. dist. 8. q. 2. an. 2. q. 3. ad 2. Super illud Soph. 3. Sacerdotes polluerunt sanctorum.

As. 1. habet quae

d. 21. ca. 1. q. 4. ad 2. d. 21. ca. 1. q. 4. ad 2. d. 21. ca. 1. q. 4. ad 2.

habere eius lib. da.

3. ecdi. r. par. 1. ca. 4.

Supra Quest. 82. articulum quartum.

In ca. art. 4. ad uentem, sacerdotem posse quidem de consilio uerum consecrare, & sumere, qm sub specie carnis aut sanguinis sacramentum apparet, non tamen ad hoc: quoniam actor miraculi sacerdotem a lege sumendi absoluit. Et propterea, auctor in littera prius liberum sacerdotis dicit, deinde consilium dicit.

Pret. In alijs sacramentis minister non prebet sacramentum sibi ipsi: nullus enim baptizare potest seipsum, ut supra dictum est: sed sicut baptismus ordinate dispensatur, ita & hoc sacramentum ergo sacerdos perficiens hoc sacramentum, non debet ipsum sumere a seipso. **P**ret. Contingit quandoq; qd miraculose corpus Christi in altari apparet sub specie carnis, &

bus dicitur, sacerdos in quacunque fuerit macula, non accedat offerre oblationes Domino: sed sacerdos peccator cum sit maculosus, nec vitam habet nec merita huic convenientia sacramento. ergo sacerdos peccator non potest consecrare eucharistiam.

Lib. 4. orth. sic. 14. non loqe a mod. In decr. 1. q. 1. c. Sacrosancta.

¶ 2. Prat. Damas. * dicit in 4. lib. quod panis, & vinum per aduentum sancti Spiritus, supernaturaliter transit in corpus, & sanguinem Domini: sed Gelasius Papa dicit (sicut habetur in decr. 1. quæst. 1. c. sacrosancta) quomodo ad diuini mysterij consecrationem, celestis Spiritus inuocatus adueniet, si sacerdos, qui cum adesse deprecat, criminosis plenus actionibus comprobetur? ergo per malum sacerdotem non potest eucharistia consecrari.

Circa med. illius.

¶ 3. Prat. Hoc sacramentum sacerdotis benedictione consecratur: sed benedictio sacerdotis peccatoris non est efficax ad consecrationem huius sacramenti, cum scriptum sit Malach. 2. Maledicam benedictionibus vestris, & Dion. * dicit in episto. ad Demophilum monachum, perfecte cecidit à sacerdotali ordine, qui non est illuminatus: & audax quidem nimium mihi videtur talis, sacerdotalibus manum apponens, & audet immundas infamias (non enim dicam orationes) super diuina symbola Christiformiter enuntiare.

Referetur 1. q. 1. ca. intra catholicam, & de cons. d. 2. c. Vtrum snb.

SED CONTRA est, quod Aug. * dicit in lib. de corpore Domini, intra ecclesiam catholicam, in mysterio corporis, & sanguinis Domini, nihil à bono maius, nihil à malo minus perficitur sacerdote: quia non in merito consecrantis, sed in verbo perficitur Creatoris, & uirtute Spiritus sancti.

Art. 1. & 2. huius q.

RESPON. Dicendum, quod (sicut supra * dictum est) sacerdos consecrat hoc sacramentum non uirtute propria, sed sicut minister Christi, in cuius persona consecrat hoc sacramentum. Non aut ex hoc ipso definit aliquis minister esse Christi, & est malus: habet enim Dominus bonos, & malos ministros seu seruos: unde Matth. 24. Dominus dicit, Qui speratus est fidelis seruus, & prudens, &c. & postea subdit, si autem dixerit malus ille seruus in corde suo, &c. Et Apostolus dicit 1. Corinth. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & tamen postea subdit. Nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. erat ergo certus se esse ministrum Christi: tamen non erat certus se esse iustum. Potest ergo aliquis esse minister Christi, etiam si iustus non sit. Et hoc ad excellentiam Christi pertinet, cui sic ut uero Deo seruiunt non solum bona, sed etiam mala, quæ per ipsius prouidentiam in eius gloriam ordinantur: unde manifestum est, quod sacerdotes etiam si non sint iusti, sed peccatores, possunt eucharistiam consecrare.

Lo o citato inarg.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Hierony. * per illa uerba improbat errorem sacerdotum, qui credebant se digne posse eucharistiam consecrare, ex hoc solo quod sunt sacerdotes, etiam si sint peccatores: quod improbat Hieron per hoc, quod maculosi ad altare accedere prohibentur: non tamen remouentur, quin si accesserint, sit uerum sacrificium quod offerunt.

In prin. citati in ar. 1.

AD SECVNDVM dicendum, quod ante illa uerba Gelas. Papa * præmittit, sacrosancta religio, quæ catholicam continet disciplinam, tantam sibi reuerentiam uendicat, ut ad eam quilibet nisi pura conscientia non audeat peruenire. Ex quo manifeste apparet eius inreacionis esse, quod peccator sacerdos non debet ad hoc sacramentum accedere.

re: unde per hoc, quod subdit, quomodo celestis spiritus aduocatus adueniet, intelligi oportet, quod non aduenit ex merito sacerdotis, sed de uirtute Christi, cuius uerba profert sacerdos.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut eadem actio, in quantum fit ex praua intentione ministri, potest esse mala: bona autem, in quantum fit ex bona intentione Domini, ita benedictio sacerdotis peccatoris, in quantum ab ipso indigne fit, est maledictione digna (& quasi infamia siue blasphemia, & non oratio reputatur) in quantum autem profertur ex persona Christi, est sancta, & efficax ad sanctificandum: unde signanter dicitur, Maledicam benedictionibus uestris.

G

ARTICVLVS VI.

Super Questio. 83. Articulum sextum.

Utrum missa mali sacerdotis minus valeat, quam missa sacerdotis bonis.

IN ar. 6. circa illud. Oratio a sacerdote malo prolata in persona totius ecclesie, est fructuosa, duo tamen aduertenda. Primum, quod minus est, quam intenditur nam intenditur non solum, sed et fructuosa, sed et non est minus fructuosa quo ad alios, quæ boni sacerdotis Erro in littera inuenit quia ministerium in persona ecclesie, non est minus fructuosum quam ministerium in persona Christi: minister autem Christi, siue bonus, siue malus, æque sanctificat, igitur minister ecclesie siue bonus, siue malus æque imperat.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod missa sacerdotis mali non minus valeat, quam missa sacerdotis boni. Dicit enim Gregor. † in Registro, Heu in quam magnum laqueum incidunt, qui diuina, & occulta mysteria, plus ab alijs sanctificata posse fieri credunt, cum vnus idemque Spiritus sanctus ea mysteria occulte, atque inuisibiliter operando sanctificet: sed hæc occulta mysteria celebrantur in missa. ergo missa mali sacerdotis non minus ualeat, quam missa boni.

H

¶ 2. Preter. Sicut baptismus traditur à ministro in uirtute Christi, qui baptizat, ita & hoc sacramentum in persona Christi consecratur: sed non melior baptismus datur à meliori ministro, ut supradictum est. * ergo etiã neque melior missa est, quæ celebratur à meliori sacerdote.

I

¶ 3. Preter. Sicut merita sacerdotum differunt per bonum, & melius, ita etiam differunt per bonum, & malum. Si ergo missa melioris sacerdotis est melior, sequitur, quod missa mali sacerdotis sit mala, quod est inconueniens: quia malitia ministrorum non potest redundare in Christi mysteria: sicut Aug. * dicit in lib. de Baptismo ergo neque missa melioris sacerdotis est melior.

K

SED CONTRA est, quod habetur in Decretis. q. 1. † Quanto sacerdos fuerint digniores, tanto facilius in necessitatibus, pro quibus clamabant, exaudiuntur.

RESPON. Dicendum, quod in missa duo est considerare, scilicet ipsum sacramentum, quod est principale: & orationes, quæ in missa fiunt pro uiuis, & mor-

64. arti. q. 67. arti. alijs. In dec. capit. dicitur. In dec. capit. dicitur. In dec. capit. dicitur.

morez, q̄ ministrat
tunc, & cum d̄. pars
mortua nō mereat
sicut vīna, verū est,
quo ad meritū ex p̄
sona p̄pria: sed fec̄,
est, quo ad meritū ex
p̄sona ecclesīe: cum
quosq̄, q̄ parte vi
na ministrare melior
sit simpliciter missa:
q̄a iudicis: tūc cōcur
rit meritū. s̄. ex perso
na ecclesīe, & ex p̄
sona propria.

tuis. Quantum ergo ad sacramē
tum, nō minus valet missā sacer
dotis mali, quā boni: quia vtro
biq; idem conficitur sacramen
tum. Oratio etiā quēsit in missā,
potest cōsiderari dupliciter: vno
modo, inquantū habet efficacīā
ex deuotione sacerdotis orantis:
& sic non est dubiū, quod missa
melioris sacerdotis magis est fru
ctiuosa: alio modo, inquantū oratio
in missā profertur a sacerdo
te in persona totius ecclesīe, cu
ius sacerdos est minister: quod idem ministeriū
est in peccatorib; manet: sicut supra dictum est † de
ministerio Christi, vnde et quantū ad hoc est fru
ctiuosa non solum oratio sacerdotis peccatoris in
missā, sed et omnes eius orationes, quę faciunt in ec
clesiasticis in officijs, in quib; gerit personam eccle
sīe: licet orationes eius priuatae non sint fructuo
sae, s̄. illud Prouer. 28. Qui declinat aures suas, ne
audiat legem, oratio eius erit execrabilis.

An. p̄ced.
D. 99.

D. 144.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod Gregor.
loquitur ibi, quantum ad sanctitatem diuini sacra
menti.

AD SECVNDVM dicendum, quod in sacra
mento baptismi non sunt solennes orationes, pro
omnibus fidelibus, sicut in missā, & ideo quan
tum ad hoc non est simile: est autem simile quan
tum ad effectum sacramenti.

AD TERTIVM dicendū, quod per virtutem Spiritus
sancti (qui per unitatem charitatis cōicit inuicem
bona membrorū Christi) fit, quod bonum priuatum,
quod est in missā sacerdotis boni, est fructuosum
alijs. Malum autem priuatum vnius hominis non
potest alteri nocere, nisi per aliquem consensum,
ut Aug. * dicit in lib. contra Parmenianum.

ARTICVLVS VII.
Vtrum heretici schismatici, & excommunicati pos
sint consecrare.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Vt quod heretici,
schismatici, & excommunicati, eucharistiam
consecrare nō possint. Dicit em̄ Aug. quod extra eccle
siam catholicam non est locus veri sacrificij. Et Leo
Papa dicit, * & habetur in Decretis. 1. q. 1. Aliter. s̄.
quam in ecclesia, quę corpus Christi est, nec rata
sunt sacerdotia, nec vera sacrificia: sed heretici, schif
matici, & excommunicati sunt ab ecclesia separati.
ergo non possunt verum sacrificium conficere.

¶ 2. Præ. Sicut ibidem legitur, Innoc. † Papa dicit,
arianos ceterasq; eiusmodi pestes, quia laicos eor
um sub imagine penitentiae suscipimus, non vidē
tur clerici eorum cum sacerdotij aut cuiuspiā my
sterij suscipiendi dignitate esse, quib; solum bap
tismatum esse permittimus: sed non potest aliquis
consecrare Eucharistiam, nisi sit cum sacerdotij di
gnitate: ergo heretici, & ceteri huiusmodi, nō pos
sunt Eucharistiam consecrare.

¶ 3. Præ. Ille, qui est extra ecclesiam v̄ aliquid pos
se agere in persona totius ecclesīe: sed sacerdos cō
secrans eucharistiā, hoc agit in persona totius eccle
sīe: quod patet ex hoc, quod omnes orationes propo
nit in persona ecclesīe. ergo videtur, quod illi, qui sunt
extra ecclesiam. s̄. heretici, & schismatici, & excom
municati, non possunt consecrare Eucharistiam.

SED CONTRA est, quod Aug. * dicit in 2. Contra

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

64. artic.
97. artic.
98. artic.
99. artic.
100. artic.
101. artic.
102. artic.
103. artic.
104. artic.
105. artic.
106. artic.
107. artic.
108. artic.
109. artic.
110. artic.
111. artic.
112. artic.
113. artic.
114. artic.
115. artic.
116. artic.
117. artic.
118. artic.
119. artic.
120. artic.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

¶ 1. c. 13. ante
med. 10. 2.

di, ordinando ipsum, ergo etiam potest ei auferre, degradando eum.

¶ 3. Præter. Sacerdos per degradationem, aut amittit potestatem consecrandi, aut solam executionem: sed non solâ executionem: quia sic non plus amitteret degradatus quàm excommunicatus, qui etiam executione caret. ergo videtur, quod amittat potestatem consecrandi: & ita videtur, quod non possit conficere hoc sacramentum.

Lib. 3. ca. 13. co. 7.

SED CONTRA est, quod ¶ Augu. in 2. contra Parmenianum probat, quod apostata à fide non carèt baptismate, per hoc quod per poenitentiam redeuntibus non restituitur, & ideo amitti non posse iudicatur: sed similiter degradatus, si reconcilietur, nõ est iterum ordinandus. ergo non amittit potestatem consecrandi, & ita sacerdos degradatus potest conficere hoc sacramentum.

Q. 63. arti. 5

RESPON. Dicendum, quod potestas consecrandi Eucharistiæ, pertinet ad characterem sacerdotalis ordinis. Character autem quilibet, quia cum quadam consecratione datur, indelebilis est, vt supra dictum est, * sicut, & quarumcunque rerum consecrationes perpetuæ sunt, nec amitti nec reiterari possunt: vnde manifestum est, quod potestas consecrandi non amittitur per degradationem. Dicit enim ¶ Aug. in 2. Contra Parmenianum, vtrumque. scilicet baptismus, & ordo, sacramentum est, & quadam consecratione vtrumque homini datur: illud, cum baptizatur: istud, cum ordinatur: ideoque non licet à catholicis vtrūque iterari, & sic patet, quod sacerdos degradatus potest conficere hoc sacramentum.

Lib. 3. ca. 13. a med. to. 7.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod canon ille non loquitur assertiue: sed inquisitiue, sicut ex circumstantia literæ haberi potest.

AD SECUNDUM dicendum, quod episcopus non dat potestatem sacerdotalis ordinis propria uirtute, sed instrumentaliter, sicut minister Dei: cuius effectus per hominem tolli nõ potest, secundum illud Matth. 19. Quos Deus coniunxit, homo non separet. Et ideo episcopus non potest hanc potestatem auferre: sicut nec ille, qui baptizat, potest auferre characterem baptismalem.

AD TERTIUM dicendum, quod excommunicatio est medicinalis, & ideo excommunicatis nõ auferitur executio sacerdotalis potestatis, quasi in perpetuum, sed ad correctionem usque ad tempus. Degradatis autem auferitur executio, quasi in perpetuum condemnatis.

¶ Super Questionis 82. Art. nonum.

ARTICVLVS IX.

Vtrum liceat ab excommunicatis, vel hæreticis, seu peccatoribus, communionem recipere, & eorum missam audire.

IN AR. 9. aduerte di-
sputationes, & in-
uestigationes, & cano-
nes de participandis
in sacramentorū pe-
ccatione, & ceteris di-
uini, cũ excommunicatis,
suspensis, &c. hodie
vacare. pp statutu i
cõcilio Cõstatiensi,
quo cõcessum est oĩ-
bus Chri fidelibus
participare cũ excom-
unicatis, &c. nisi in
duobus casibus. scilicet
si fuerint nominatim
denunciati, vel noto-
rie pufferint cleri-
cũ, vt refert Archieps
Florētinus in 3. par.
summæ suæ, tit. 28.

Sup. q. 64. ar-
tic. 9. ad 2. &
3. & 4. dist. 3.
q. 1. ar. 3. q. 3.
Referri hoc
in decret. 1. q.
1. c. Neque
in prin.

AD NONVM sic proceditur.
Videtur, quod aliquis licite pos-
sit communionem recipere à sa-
cerdotibus hæreticis, uel excom-
municatis, uel etiam peccatoribus.
& ab eis missam audire. Sicut enim
¶ Augu. contra Petilianum dicit,
neque in homine bono, neque in
homine malo aliquis Dei fugiat
sacramenta: sed sacerdotes quã-
uis sint peccatores, & hæretici, uel
excommunicati, uerum confi-
ciunt sacramentum. ergo uidetur,

quod non sit uitandum ab eis communionem accipere, uel eorum missam audire.

¶ 2. Præter. Corpus Christi uerum, figuratiuum est corporis mystici, sicut supra dictum est: sed a prædictis sacerdotibus uerum corpus Christi consecratur. ergo uidetur, quod illi, qui sunt de corpore mystico, possint eorum sacrificijs communicare.

¶ 3. Præter. Multa peccata sunt grauiora, quàm fornicatio: sed non est prohibitum audire missas sacerdotum aliter peccantium. ergo et non debet esse prohibitum audire missas sacerdotum fornicatorum.

SED CONTRA est, quod canon dicit 32. * dist. Nullus missam audiat sacerdotis, quem indubitanter cõcubinam nouit habere. & ¶ Greg. dicit in 3. Dialog. quod pater perfidus arrianum episcopum misit ad filium, ut de eius manu sacrilegæ consecrationis communionem perciperet: sed uir Deo deditus arriano episcopo uenienti exprobrauit, ut debuit.

RESPON. Dicendum, quod (sicut supra dictum est *) sacerdotes si sint hæretici, vel schismatici, uel excommunicati, uel etiam peccatores: quamuis habeant potestatem consecrandi eucharistiã, non tamen ea recte utuntur, sed peccant utentes. Quicumque autem communicat alicui in peccato, ipse participans peccati efficiatur: vnde & in 2. Canon. * Ioan. dicitur, quod quis dixerit ei, aue (scilicet hæretico) communicat operibus illius malignis, & ideo non licet à prædictis communionem accipere, aut eorum missam audire. Differt tamen inter prædictas sectas.

Nam hæretici, & schismatici, & excommunicati, sunt per sententiam ecclesiæ, executione consecrandi priuati, & ideo peccat quicumque eorum missam audit, uel ab eis accipit sacramenta: sed non omnes peccatores sunt per sententiam ecclesiæ executione huius potestatis priuati. Et sic quamuis sint suspensi quantum ad se ex sententia diuina, non tamen quantum ad alios ex sententia ecclesiæ. Et ideo uique ad sententiam ecclesiæ licet ab eis communionem accipere, & eorum missam audire: vnde super illud 1. Corinth. 5. Cum huiusmodi nec cibum sumere, dicit gl. ¶ Aug. Hoc dicendo, noluit hominem ab homine iudicari ex arbitrio suspensionis, uel et extraordinario usurpato iudicio, sed potius ex lege Dei secundum ordinem ecclesiæ, siue ultro confesum, siue accusatum, & conuictum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in hoc, quod refugimus audire missas talium sacerdotum, aut ab eis communionem recipere, non refugimus Dei sacramenta, sed potius ea ueneramur (vnde hostia a talibus sacerdotibus consecrata est adoranda, & si referretur, licite potest sumi à sacerdote legitimo) sed refugimus culpam indigne ministrantium.

AD SECUNDUM dicendum, quod unitas corporis mystici est fructus corporis ueri percepti. Illi autem qui indigne percipiunt, uel ministrant, priuantur fructu, ut supra dictum est. ¶ & ideo non est sumendum ex eorum dispensatione sacramentum, ab eis qui sunt in unitate ecclesiæ.

AD TERTIUM dicendum, quod licet fornicatio non sit grauior ceteris peccatis, tamen ad eam proniores sunt homines propter carnis concupiscentiam. Et ideo specialiter hoc peccatum sacerdotibus prohibitum est ab ecclesia, & ne aliquis audiat missam concubinarij sacerdotis. Sed hoc intelligendum est de notorio, uel per sententiam, quæ fertur in conuictum, uel per confessionem in iure factam, uel quando non potest peccatum aliqua tergiversatione celari.

Super

ARTICVLVS X.

Utrum liceat sacerdoti omnino a consecratione Eucharistiae abstinere.

AD DECI-MVM sic procedit. Videtur, qd liceat sacerdoti, omnino a consecratione eucharistiae abstinere. Sicut enim ad officium sacerdotis pertinet eucharistiam consecrare, ita etiam baptizare, & in alijs sacramentis ministrare: sed sacerdos non tenetur ministrare in alijs sacramentis, nisi propter curam animarum susceptam. ergo uidetur, quod nec etiam teneatur eucharistiam consecrare, si curam non habeat animarum.

In ar. 10. Scito hac esse difficultate, an sacerdoti liceat tota hinc a celebratione abstinere, & hec bene soluitur in litera negativa. Exigit siquidem recta ratio, quoniam potentia sit propter actum, & gratia sit propter usum, ut commoditate obuia cessante, que omni impedimento, homo quandoque potentia gratiaque in his, quae ad Deum sunt, vitatur.

Super

¶ 2. Præte. Nullus tenetur facere quod sibi non licet, alioquin esset perplexus: sed sacerdoti peccatori, vel et excommunicato, non licet eucharistiam consecrare, ut supra dictum est. Ergo uidetur, qd tales non teneantur ad celebrandum, & ita nec alij: alioquin ex sua culpa commodum reportarent.

¶ 3. Præte. Dignitas sacerdotalis non perditur per subsequentem infirmitatem: dicit enim * Gelasius Papa, & habetur in decretis. d. 55. Præcepta canonica sicut non patiuntur venire ad sacerdotium debiles corpore: ita si quis in eo fuerit constitutus, ac tunc fuerit lauciat, amittere non potest, quod tempore suae sinceritatis accepit. Conringit autem quicquid quod ordinati in sacerdotes, incurrunt aliquos defectus, ex quibus a celebratione impediuntur, sicut est lepra, vel morbus caducus, vel aliquid aliud humilimodi. non ergo videtur, quod sacerdotes ad celebrandum teneantur.

SED CONTRA est, quod Ambros. dicit in quadam oratione, Graue est, quod ad mensam tuam mundo corde & manibus innocentibus non venimus: sed grauius est, si dum peccata metuimus, etiam sacrificium non reddamus.

RESPON. Dicendum, quod quidam dixerunt, quod sacerdos potest omnino a consecratione licite abstinere, nisi teneatur ex cura sibi commissa celebrare populo, & sacramenta præbere: sed hoc irrationabiliter dicitur: quia vnusquisque tenetur ut gratia sibi data, cum fuerit opportunum, secundum illud 1. ad Corinth. 6. Hortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Opportunitas autem sacrificij offerendi, non solum attenditur per comparationem ad fideles Christi, quibus oportet sacramenta ministrari, sed principaliter per comparationem ad Deum, cui consecratione huius sacramenti sacrificium offertur. vnde sacerdoti etiam si non habeat curam animarum, non licet omnino a celebratione cessare: sed saltem videtur, quod celebrare teneatur in præcipuis festis, & maxime in illis diebus, in quibus fideles communicare consueverunt, & hinc est, qd Mach. a. 4. contra quosdam sacerdotes dicitur, quod iam non circa altaris officia dediti erant contempto templo, & sacrificijs neglectis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod alia sacramenta perficiuntur in vsu fidelium. Et ideo in alijs ministrare non tenetur nisi ille, qui super fideles suscipit curam: sed hoc factum perficitur in consecratione eucharistiae, in qua sacrificium Deo offertur, ad quod sacerdos obligatur Deo ex ordine iam suscepto.

A AD SECVNDVM dicendum, qd sacerdos peccator, si per sententiam ecclesiae sit executione ordinis priuatus, vel simpliciter, vel ad tempus, redditus est impotens ad sacrificium offerendum, & ideo obligatio tollitur: hoc autem cedit sibi in detrimentum spiritualis fructus magis, quam in emolumentum. Si vero non sit priuatus potestate celebrandi, non soluitur obligatio, nec tamen perplexus est: quia potest de peccato poenitere, & celebrare.

AD TERTIVM dicendum, quod debilitas, vel ægritudo superueniens ordini sacerdotalis, ordinem non tollit, executionem tamen ordinis tollit quantum ad consecrationem eucharistiae. Quandoque quidem, em propter impassibilitatem executionis, sicut si priuatur oculis, aut digitis, aut usu linguae: quandoque, autem propter periculum, sicut patet de eo, qui patitur morbum caducum, vel etiam quamcumque alienationem mentis: quandoque propter abominationem: sicut patet de leproso, qui non debet publice celebrare: potest tamen misericordiam dicere occulte, nisi lepra adeo inualuerit, quod per corrosionem membrorum, eum ad hoc reddiderit impotentem.

QVAESTIO LXXXIII.

De ritu huius sacramenti, in sex articulos diuisa.

C EINDE considerandum est de ritu huius sacramenti.

¶ 1. CIRCA primum quaeruntur duodecim. Primo, Utrum in celebratione huius mysterij Christus immoletur.

¶ 2. Secundo, De tempore celebrationis.

¶ 3. Tertio, De loco & alijs, quae pertinent ad apparatus huius celebrationis.

¶ 4. Quarto, De his, quae in celebratione huius mysterij dicuntur.

¶ 5. Quinto, De his, quae circa celebrationem huius mysterij fiunt.

¶ 6. Sexto, De defectibus, qui circa celebrationem huius sacramenti occurrunt.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum in hoc sacramento Christus immoletur.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod in celebratione huius sacramenti, Christus non immoletur. Dicitur enim Hebr. 10. Quod Christus in vna oblatione consummavit in sempiternam sanctificatus: sed illa oblatio fuit eius immolatio. Christus ergo non immolatur in celebratione huius sacramenti.

¶ 2. Præte. Immolatio Christi facta est in cruce, in qua tradidit semetipsum oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis, ut dicitur Ephes. 5. sed in celebratione huius mysterij Christus non crucifigitur. ergo nec immolatur.

¶ 3. Præte. Sicut * August. dicit in 4. lib. de Trinitate. in immolatione Christi idem est sacerdos, & hostia: sed in celebratione huius sacramenti non est idem sacerdos, & hostia. ergo celebratio huius sacramenti non est Christi immolatio.

SED CONTRA est, qd Aug. dicit in lib. sent. Prospici, semel immolatus est in semetipso Christus, & tamen quotidie immolatur in sacramento.

RESPON. Dicendum, qd duplici ratione celebratio huius sacramenti dicitur immolatio Christi. Prima S. Thomae. MM 4 mo

Inf. ars. co. et ad 2. c. 2.

L. 4. ca. 14. in fine ca. 7. in primo. j.

Habetur de conf. 3. ca. Semel immolatur.